

Τα αιολικά πάρκα υπηρετούν την περιβαλλοντική προστασία

Παναγιώτης Λαδακάκος,

Πρόεδρος ΕΛΕΤΑΕΝ (Ελληνική Επιστημονική Ένωση Αιολικής Ενέργειας)

Αφίσα από καμπάνια της ΕΛΕΤΑΕΝ πραγματοποιήθηκε σε σταθμούς του ΜΕΤΡΟ της Αθήνας-Νοέμβριος 2023

Η Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος θεσπίσθηκε το 1972 από τα Ηνωμένα Έθνη και αποσκοπεί στην ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα περιβάλλοντος. Δυστυχώς, καθημερινά πλέον η ανθρωπότητα βιώνει την περιβαλλοντική υποβάθμιση η οποία εκδηλώνεται ολοένα και πιο έντονα. Είναι αδύνατο πλέον να αγνοήσει κανείς την κλιματική κρίση, βασική αιτία της οποίας είναι η καύση ορυκτών καυσίμων. Ο Ιούνιος λοιπόν είναι μήνας μνείας στο περιβάλλον. Δεν είναι τυχαίο ότι η Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος και η Παγκόσμια Ημέρα Αιολικής Ενέργειας γιορτάζονται τον ίδιο μήνα με απόσταση μόλις 10 ημερών.

Προσφάτως η μετεωρολογική υπηρεσία του ΟΗΕ έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου σχετικά με την υπερθέρμανση του πλανήτη και προειδοποίησε ότι οι μέχρι τώρα προσπάθειες για την αναστροφή της κλιματικής κρίσης είναι ανεπαρκείς. Όλα δείχνουν ότι η αποσταθεροποίηση του κλίματος έρχεται νωρίτερα από ό,τι περιμέναμε. Για αυτό η παγκόσμια κοινότητα πρέπει να εφαρμόσει με μεγαλύτερη ένταση πρόσθετες πολιτικές και μέτρα περιορισμού της αύξησης της θερμοκρασίας. Σε επίπεδο σχεδιασμού, η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία προσφέρει ένα πλαίσιο πολιτικής στόχευσης η Ευρώπη να γίνει η πρώτη ήπειρος στον πλανήτη που θα πετύχει μέχρι το 2050 την κλιματική ουδετερότητα, δηλαδή μηδενικό ισοζύγιο εκπομπών άνθρακα.

Βασικός πυλώνας αυτής της στόχευσης είναι η αντικατάσταση των ορυκτών καυσίμων με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως η αιολική ενέργεια. Το περιβαλλοντικό όφελος των αιολικών πάρκων δεν αμφισβητείται. Ενδεικτικά καταγράφονται παρακάτω κάποια από τα βασικά περιβαλλοντικά οφέλη:

- **Αποσοβούν σημαντικές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα.** Τα αιολικά πάρκα που λειτουργούσαν στην Ελλάδα μέχρι το τέλος του 2023, εξοικονόμησαν σε ένα έτος τόσες εκπομπές CO₂ όσες εκπέμπονται από περίπου το 76% των επιβατηγών αυτοκινήτων που κυκλοφορούν στη χώρα.

- **Εκτελούν έργα αποκατάστασης και αναδάσωσης:** Τα αιολικά πάρκα υποχρεούνται να αποκαταστήσουν τις εκτάσεις όπου επεμβαίνουν. Επιπλέον αναδασώνουν και άλλες εκτάσεις ή εκτελούν ισοδύναμα δασοτεχνικά έργα για την προστασία των δασών, σύμφωνα με τις υποδείξεις της δασικής υπηρεσίας. Μέχρι σήμερα, χάρη στα αιολικά πάρκα έχουν αναδασωθεί ή έχουν εκτελεστεί δασοτεχνικά έργα προστασίας που αντιστοιχούν σε πάνω από 31.000 στρέμματα δασών. Για κάθε «αιολικό μεγαβάτ» (MW) που εγκαθίσταται, η αιολική ενέργεια "φυτεύει" περίπου 270 δέντρα.
- **Είναι χρονικά και χωρικά εντοπισμένα και περιορισμένα:** Όπως και κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα, έχει επιπτώσεις οι οποίες όμως είναι μετρήσιμες, σημειακές και γνωστές εκ των προτέρων σε αντίθεση με τις συμβατικές πηγές ενέργειας και την πυρηνική ενέργεια. Οι επιπτώσεις αυτές μπορεί να ελαχιστοποιηθούν με ορθή χωροθέτηση και κατάλληλα μέτρα που προβλέπονται στους περιβαλλοντικούς όρους αδειοδότησης ενός αιολικού πάρκου.
- **Είναι φιλικά προς τη βιοποικιλότητα:** Η εμπειρία από τη μακρόχρονη λειτουργία αιολικών πάρκων στην Ελλάδα και την Ευρώπη, έχει δείξει ότι αυτά μπορούν να συνυπάρχουν αρμονικά με την βιοποικιλότητα και τα οικοσυστήματα. Στα αιολικά πάρκα εγκαθίστανται, αν απαιτείται, συστήματα παρακολούθησης, όπως ορνιθολογικά ραντάρ, συστήματα βίντεο παρακολούθησης και θερμικές κάμερες που σταματούν αυτόματα τις ανεμογεννήτριες εάν υπάρξει κίνδυνος κρούσης με κάποιο πτηνό.
- **Εξοικονομούν σημαντικές ποσότητες νερού:** που διαφορετικά θα ξοδεύονταν για την ψύξη των σταθμών ορυκτών καυσίμων ή των πυρηνικών. Στην Ευρώπη, η αιολική ενέργεια εξοικονομεί κάθε έτος νερό που ξεπερνά την οικιακή κατανάλωση νερού όλης της Ελλάδας. Το 2030 θα εξοικονομεί 3-4 φορές περισσότερο.

Για να μεγιστοποιήσουμε τα παραπάνω οφέλη και για να έχουμε περισσότερη και πιο φθηνή ενέργεια με σταθερό κόστος, πρέπει να εγκαθιστούμε αιολικά πάρκα εκεί που φυσάει περισσότερο. Για αυτό, σε χώρες με ορεινό ανάγλυφο όπως η Ελλάδα, συνηθίζεται να γίνεται η εγκατάστασή τους σε βουνοκορφές, όπου το αιολικό δυναμικό, είναι πιο έντονο. Όμως, πρωτοβουλίες όπως τα «Απάτητα Βουνά» ή οι υπό εκπόνηση Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες που έχει αναθέσει το κράτος σε μελετητές, αποκλείουν ή προτείνουν τον αποκλεισμό της εγκατάστασης αιολικών πάρκων από μεγάλες εκτάσεις χωρίς καν να επιτρέπεται να εξεταστεί αν υπάρχει αναστρέψιμη ή μη περιβαλλοντική επίπτωση. Τέτοιες οριζόντιες πολιτικές δίνουν λανθασμένο μήνυμα και δεν συνάδουν με το στόχο για κλιματική ουδετερότητα.

Οι χώρες της Μεσογείου μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, είναι από τις πρώτες που θα βιώσουν τις συνέπειες από την υποβάθμιση του κλίματος. Είναι σημαντικό να υπάρχουν ημέρες υπενθύμισης της ανάγκης για προστασία του περιβάλλοντος, αρκεί να μην περιοριζόμαστε σε ημερήσιες δράσεις και εκδηλώσεις εορτασμού, αλλά να εφαρμόζουμε καθόλη τη διάρκεια του χρόνου συγκροτημένες πολιτικές, που θα συμβάλλουν στην πραγματική προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος.